ՄԻՈՒԹԱՏԻՅԻ ԷՐՃԻՅԱՏ

ԹԻՎ ԳԻՐՔ–136 ԻՒՐԻՒՆՃԻՒ ՍԵՆԵ–1863–ՅՈՒՆՈՒԱՐ–27–9– ՇԱՊԱՆ–1278 ՃՈՒՄԱՅԻ ԻՐԹԷՍԻ

ԱՍԻԹՆԱՆԵ 27 ՅՈՒՆՈՒԱՐ

ՄԷՍՔԻՒԲԵԱԹ

Օսմանը լիրան	484 20
Ինկլիզ	208
Ֆրանսայ	157
Լոմբարդիայ	161
Գարպոն	31
Կորոմից	94 10
Պէշտ Լոմբարդ Եւրոպա	77
Ամսթրդամ	76 20
Գոնոսլաւ Էսկի	74
» Նէնի	73

ՊՕՐՍԱ ԹԷԼԵԳՐԱՖԸ

Լ ոնդրա 3 Փեբրուար։

Օսմանը խոթիգրատը 85 1/2 · Եէնիի 76 · Գոնոսլաւ 92 7/8 · Մարսիլիա 25 · 40 · Գուլաս 54 · Մարը պուլաստը · Իսպանիայ 33 · Աբրա 25 · 6 ·

ՀԱՎԱՏԻԱԱԹՔ ՄԻՒԹԷՆԵՎԱՅԻՑԷ

Լ Էվանի Հէրալդ նամ Ինկլիզական զարեթատա տէվլէթի Ալլիսի իշին 10 միլիոն լիրալուգ պիր իսթիգրազ, եւ զոսէ 65 ալընմազ, վէ եւ զոսէ ալմէր ֆայիդ վէրիլմէք շարթիյլէ իձրա օ-լունմուշ կիպի եազըլմըշ, վէ Ֆոռ-նալ գը Գոնֆանդինոբլ եւ զոսէ 65 ի բէք ազ կէօրիւպ, վէ Գոռրիէ գ'Օրիան տարխի, տահա էօյլէ պիր իսթազրազ օլուպ պիրմէմիշ տիր տէյուս ձէ-վապլար վէրմիշլէր իսէտ, չու հա-վատխին էտաբը իշին պիւթիւն պիւ-թիւն եարանարը տիմէկ ձէտարէթ իթմիշ օլմասըգլարընտան, պէհէմէ-հալ էօյլէ պիր թէշէպպիւսաթ պու-լունմազատ իտուսկի զանը գալի-տէն պուլունմազատ տիր։

Վէ իւչ կիւնատէն պէրու լիրալա-ըն ֆիյաթատան տիւշմէյէ եւ զ թութմասը տարխի բէքատ պօշ օլ-մայուպ, էլպէթթէ պիւյիւք քիւչիւք պիր իսայրլու սէպէպ մէպնի օլապի-լէձէկլինատէն, օլ ճիհէթլէ չու հա-վատխի թատարդ իթմէքատիր։

— Ամատա պիր մէճլիս բէյիսինի պիր ատէմ քէնարի զարարընտան նա-չի վուրուպ էօլտիւրմիւշ օլուզուն-տան, Բաբա հաղրէթլէրի իշիթտիք-լէրինատ զնատէսիլէ էսէֆ իյլէտիք-լէրինատէն, պայլուրգատան պաշգա, պիր գաչ կիւնատէն պէրու քէյֆսիզ տարխի պուլունմուշլար տըր։

— Ֆրանսատա վէ խուսուսիլէ Փարիսատ բուհպան ձէմիյէթլէրի-նին տիլէնձիլիկի արթըգ պաշտան աշմիշ, վէ հիսապա կէլմէզ զէնկին-լիք բէյտա իթմիշ, վէ չու սէպէպ մէպնի իսէ, Փարիս իմարէթլէրի տիւշարը մուգայիգա օրմուշ օլաուգ-լարընտան, պիր տարիի հիշ պիր բաբա-սըն քէնարի տայիրէսինատէն խարիճատ սատագա թօքլամմասը իշին, հիւ-քիւմէթ թարաֆընտան խասսէթէն իլանլար նէշր օլունմուշ տուր։

— Ռէգիպէյի Հավապոպէ օգուն-տուզունա կէօրէ, կէչէն հաֆթա զանը հաղրէթի Շահանէ Պէյօղլու-տա քէպէյին Գալաթա սէրայընը թէշ-ռիֆի Հիմայունլարընտա, թօք գա-բու սէրայը էնտէրուն աղալարընտ-ան էպնիյէ միւտիրի իզզէթլու Ա-քիֆ էֆէնտիյէ իւչլունճիւ ռիւթպէ-տէն, վէ Կիւմիւշ-սույու գըշլասընը եաբան, վէ հէմշէհրիմիզատէն պու-լունան (Ֆէնէսէլի) էպնիյէ գալֆասը գըլըճձեան Գրիգոր ազայէ պէշնիձի ռիւթպէտէն պիրը գըլթա Մէճիտիյէ նիշանը ղէյշանը իհսան, վէ Գալաթա սէրայընդն իքմալ ու իթմամընը տա-խի մէրգումէ հէվալէսինէ իրատէյի Շահանէ պույուրմուշլար տըր։

— Ամերիքա իմբէրատօրու հաղ-ռէթլէրինին պէրատէրլէրինին, Մէք-սիգա ճիւմհուրիյէթի լուգվիյլէ, օ-ռայա գրալ նատապ օլունաճաղը, վէ չու խուռուսա մուգատիլ օլարագ, Լսմերիքա տէվլէթինին տարխի Վէնէ-տիքատէն վազ կէչէճէլի, Իվլօպպ հա-վատխինատէն տիր։

— Լ օնդրատա, միւթէվէֆա բը-ռէնս Աբդէրտին զնքրի ճէմիլինի է-պէտի գըլմագ նէյէթիյլէ, ադճէ թօփ-լանըլմագատ, վէ նէ եաբըլաճաղը հալէա գարար վէրիլէ մէտիկինատէն տիւշիւնիւլմէքատ իմիշ։

— Իսթանպօլտա 20 ֆրանգլըգ Ֆրանսըզ ալթունլարընդն զայէթ ուսթալըգը եաբըլմըշ գալպլարը բէյ-տա օլուպ, վէ եալընըզ սէսինատէն ֆարդ օլունա գիլտիկինատէն, հէրքես թարաֆընտան ալիգդաթ օլունմասը իշին իհթիաը օլունուր։

— Յունանիստան Գոնսթանթինօբլը զազէթասընտա, Վ իսին ճանիպին-տէն միւսիւ Իլիասընի պիր դըթա մէք-թուպու նէշր ու իլան օլունմուշ օ-լուպ, պունատան ադամ Գրըրմ ճա-նիպինէ ֆիրար իթմիշ օլան Ֆուլկար մէհճիրլէրին օրատա օթուրմալա-ը միւմքինիպ օլմագ հասէպիլէ, վէ եինէ քէնտու վաթանլէրինէ ավանթ-լէրի պէյանիյլէ, մէզքուր մէհճիր-լէրին եօլտա տիւշար օլաուգլարը կիւնակիւն խասթէլիքլէրինատէն թաս-հիհի միզաճ իյլէմէլէրի զամանընտա, վալիի պէյլատ պուլունան տէվլէթլու-փաշա հաղրէթլէրի թարաֆընտան մէպղուլ պույրուլան հիմմէտ ու իգ-տամ վէզայրէթ էմէպնի, տերա-գապ ճանիպի միրիտէն պարագալար վէրիլմէքատէն պաշգա, մէրգումանընդն թաստիհի միզաճ իյլէմէլէրինէ տախի ատրպպայի Շահանէտէն Մալէզեան Ֆրանկիւլէֆէնտի թախսիս գըլընմըշ տըր։ Շէօյլէ պիր վալիի ֆուգարա-քէրվէր վէ պիր թապիպի հաղիգ մուա-վէնէթլէրիյլէ միւտաֆէթի գալիլէ զար-ֆընտա մէրգումանատէն չօգլարը քէս-պի իֆագաթ իյլէ միշ օլտուգլարընտան միշարիլէյհ վալիի պէյլատ վէ թապի-պի մէրգումմ թարաֆընտան իձրայէ կէլէն շու ինսանիյէթ, հագրգա-թէն մէտհէ չայան տըր։

— Պիր շէյի պէյէնիպ եախօտ զէմմ իթմէք տայիմա պաշգասընա նիսպէթլէ օլակէլարիկինատէն, ուլում ու քիթապէթի իլէրլատէ պուլունան միլլէթլէրէ նէզարէն, շու խուսուս-տա, եանի քիթապ վէ զազէթա օ-գումագ զըմանընտա հէր վագըթ կէր-չի միլլէթիմիզի ֆասլ ու զէմմ իթ-մէքատիր, լաքին հէր կիւն վէ հէր սնաթ պէրատէր եաշատըգըմըզ, վէ վաթանատաշ պուլունտուզումուզ Իս-լամ էհալիսինին օգունմագ եօլունտա պուլունան իհմալընը կէօրտիւքճէ, միլլէթիմիզի զնատէսիյլէ մէտհ իթ-մէյէ պօրճլույուզ։

Վագտա Իսլամ իւլէմասընտա պուլունան քիթապէթի ինքեար ի-տէմէյիզ լաքին, եալընըզ օլ կիւրուհ-տա պուլունան եալընըզ մէզհէպէմ-մալիւմաթը տախի, Իսլամ էհալիսի-նին ուլում ու մէտենյէթինէ պիր պիյիւք ըհսպէր տատա իտէմէյիզ։

Լիկիրմի միլիոնատան միւթէճա-վուզ Օսմանը միլլէթինատ, անճագ շիմալյէ գատար, պիր գաչ նէվի զա-զէթա թապ ու նէշր օլունմագատ ի-քէն, անճագ իւչ միլիոնա եագըն միլլէթիմիզատ եիկիրմիյէ եագըն զա-զէթա վէ բիսալէ պուլունմասը, հա-գրգաթէն ինֆիթիսար օլունաճագ պիր քէյֆիյէթ տիր։ Ֆէգաթ, պու ճիւմ-լէ օգույանլարընդմընդն սայըտա բէք

աղ օլտուզուն տախի սեթը իտէմէ-յիզ։

Հէլէ Թաշբալարտա պուլունան Իսլամլարը շիմէքի ճէհալէթին ա-յրուլայտամայրզ, չիւնքի, Սալթանա-թը սէնիյէ սայէսինտէ, վէ Մէտ-ինիի ումուտիյէ նէզարէթի հիմմէ-թիյլէ, տահա պիր գաշ սէնէտէն պէրու ցուր քի, հէր Թարաֆտա Ի-տատիյէ մէքթէպլէրի քիւշատ վէ իգտամ օլունմազա պաշլանմըշ տըր։ Հալ պու քի, Իսթանպօլտա պու գատար հալ ու վագթի եէրինտէ Իս-լամ պուլունմագտէ, վէ անճագ իբի իւշ նէվի Օսմանլըճա զաղէթա Թապ ու նէշր օլունմագտէ իքէն, պուն-տան ալթը այ գատար էվվէլ, Ն-էվայիպ իսմիյլէ վէ արէպլի լիսան իւզ-րէ նէշր օլունմազէ պաշլայրպ, վէ 33 նիւսխէ էօյլէճէ տէվամ իթթիք-տէն, վէ իտարէ իտէմէտիկինտէն, Թիւրքճէ Թէրճիւմէսի տախի պէ-րապէր օլարագ Թապ ու նէշր օլու-նուր, վէ իւլէմա վէ վիւքէլա վէ ումումէն հէր սընրքի էհալի Թարա-ֆընտան իթթիպարէն շէվգ ու զայրէթ ալիրիր միւլահաղասընա մէպնի, գը-թասը տախի պիւյիւտիւլէրէք, զնա-տէսիյլէ միւնթազամ վէ միւֆիտ պիր զաղէթա հէյեէթինէ կիրէր։ Վէ քեաֆֆէյի միլլէթ վէ վատան զա-րէթի չէքէնէլէրին սալթ լիսանէն միւ-վէտտիի մէմնունիյէթլէրինտէն պու-լունուր իսէտ, զէվալը Ն-էվայիպ զանն իտէրիզքի, արէպճէ վէ թիւրքճէ պիրլիքտէ օլարագ, հավատիսաթը միւսթէնիֆէտէն, վէ մալիւմաթը միւթէնէվվիյէտէն 36 նիւմէրօյա գա-տար տէվամ իլէտիկի հալտէ տա-խի, օթուզ պիր միւշթէրիսի, հա-յրֆլար օթուզ իքի օլամատըզընտան, պունտան պիր հաֆթա էվվէլ, շու աթիտէքի էսէֆէնկիզ իլանա, պիր մրգտար տախի պօրճա կիրիֆթար օլտուգտան սօնրա, Թապ ու ինթի-շարտէն ֆէրաղաթ կէլմէյէ մէճ-պուր պուլունտուզուն պէյան իլէ տի-կինտէն պաղըլար միսիլու աճիզանէ-միզին տախի պայիսի էսէֆինտէն պուլունմուշտուր։

«Պունտան ագտէմ չըգարըլան օ-թուզ իքինճի նիւմէրօտա Ն-էվայիպի արէպկէ սաթըմատըզընտան զարար իտուպ, թիւրքճէ թէրճիւմէսկէ պէրապէր Թապ ու նէշրինէ միւհ-թաճ օլունտուզուն պէյան իթթիշ իտիք։ Պու քէրրէ թիւրքճէ թէր-ճիւմէսկէ տախի պիր ֆայտէ կէօ-րիւլմէտիկինտէն պաշգա, մէսարի-ֆին քէսրէթի սէպէպկէ, միւսթէզ-բագը տէյտունու քէսիրէ օլտուզու-մուզտան, վէ պու կիտիշէ միւշթէ-րինին չօշալմայտաճաղընը տախի թէ-յագգուն իթթիկիմիզէ, հէր նէ գատար պու պապէ եիւզ գարալ-ղընտան իճթինապ իթթիքսէտէ, Թա-թիլ իթմէքտէն պաշգա չարէ պու-լունմայուպ, զարուրի Թապ ու նէշ-րինտէն սարֆը նազար գըլընմըշ օլ-մաղըզ, միւշթէրիմիզ պու լունան զէ-վալթէ, պագը գալան ապճէլէր մահ պէ մահ թէսխիսէ օլունունճայատագ-տաղը օլունմասը ըիճտաբնտա պու-լունտուզուսը, վէ պու իտու-սատան ֆարիզ օլմագլաղմըզա տիւ-չար օլտուզուսմուզ իտարատան պաշգա պիր ամպէպ օլմատըղընտան, պուն-տան պէօյլէ պու անէտէք միւսատ-տէլէրինի կէօրտիւկիւ միւզ զէվալթէն, վէ թէզայիտի ուլում ու մէարիֆ գաղկէյի իտարէսի իչին, էլբինէյի միւխթէլիֆէ իլէ, Թապ օրունան ժուրնալաթընը, իլա ախըր իւլ տէվ-բան տայիմ օլմալարը տուտուսխէ, մէշ-զուլ պուլունճաղըմըզը իլան իտէ-րիզ։»

Մէղքիւր զաղէթանին սօնունտա տախի, շու ճէնանճագ էլվիտա Թա-ըիսի օգունմուշ տուր։

«Հավատիս Թապ իտէրքէն Թա-զէ Թաղէ, վա՜ն պիչարէ,
Ն՜էվայիպ քէնտինին ինֆլասընը
նէշր իլէյօր էլան.
Լ՝ազար ժուրնալճըլար Թարիխի
ճէվհէրտարը Թաթիլին,
Ն՜էվայիպ ջէգտը ինֆլասէ, տէրիզա
իլէտի իլան։» ١٢٧٨

Պիր միլէթին մէտէնիյէթ ու սէտատէթ երլարը, անճագ, քիթա-պէթ ու ֆուգունտա Թուլու իտէպի-լէճէ կինտէն, Ն՜էվայիպ կիսի պիր ումումուն իսթիֆատէ իտէճէկի զա-զէթանին Թաթիլ իթմէկէ մէճպու-իյէտէթի, Իսլամ էհալիսի հագգընտա հէր նէ գատար Թէպեիպ օլուն-նաճագ պիր հալ իսէտ, մէղքիւր զաղէթանին, հիչ տէյիլ իսէ պիր հաֆթա էվվէլինտէն ահվալը զարու-ռիյէսի պէյանիյլէ, զէվալթը քիթա-պէթբէրվէրանին իմտատ ու մուա-ավէնէթի Թալէպ օլունմագսըզին, նաիկէհան Թաթիլէ ջգըշմասընտան, վէ Թարիխ պէյթինին ահքեամընտան, զնյատէսյլէ պիր Թիզմիզաճ-լըգ ֆէհմ ու տէրք օլունմագտէ օլ-տուզունտան, շու պապտէ զուհու-րա կէլմիշ օլան Թագսիրաթը տախի պիլա միւտահէնէ իզհարէ ճէսարէթ իթթիկիմիզ իլէ պէրապէր, էհալիսի էմրի քիթապէթէ, վէ Թահսիլի ու-լում ու մէարիֆէ հէրքէսի Թէշվիգ ու Թահրիք իթմէք իսէ, հեր միլէթ զաղէթասընին վատիպէյի զիմմէթ վէ ֆէրիզէսի պուլունտուզունտան, Թագվիմի վագտա, Ն՜էրիտէյի հա-վատիս, վէ Թէրճիւմանը աշվալ նամ Օսմանլըճա զաղէթայի միւթէ-պէրլէր Թարաֆլարընտան. մէղքիւր զաղէթանին Թաթիլէ մէճպուրիյէ-թի, քէնտիլէր հագգընտա տախի պիր ալամէթի խայրէնճամ օլմատը-զին ատր խաթընը իլէ, մէղքիւր զա-զէթանին էէնիտէն Թապ ու նէշրի զըմնընտա, քեաֆֆէյի էհլի քիթա-պէթի Թէշվիգ խլէմէլէրին, վէ Իս-լամ էհալիսինտէ հիչ տէյիլ իսէ պէշ-ալթը եիւզ նէֆէր, միլէթ վէ վա-թան զայրէթիլէ մէէլսֆ զէվաթը, Ն՜էվայիպ միւշթէրի եաղըմազէ հիմմէթէ միւսատատ իթթիքլէրին, վաճիպէյի վաթանտաշլի ատարը զալի-պէսինտէն մաղլուպ պուլունարագ ճիզանէ նասիհաթ իտէրիզ։

— Իթալեատա քեային Վէքիլ նամ տաղլն մուախխարէն պիր գաշ եէրինտէն աթէշ բիւսկիւրմէյէ պաշ-լայարագ, էթրաֆտա պուլունան քէօյլէրին վէ գատապալարը քիւլլի խատարաթընը պայիս օլմագտէ պու-լունարուզուն պիլտիրմիշ իսիք։

Շու ատֆէթ եիւզունդէն զարար-տիսէ օլանլար իչին, Իթալեա էհա-լիսի պէյնինտէ իմտատ ու մուավէ-նէթի ազիմէ թօրլանմագտէ օլտու-զու միւնասիպէթիլէ, Յունէրալ Կա-րիպալտինին, Գարբէրա ատատընտա պուլունտուզու հալտէ, յունուար 10 թարիխլէ, քէնտի պիր տոսթու-նա եազմըշ օլտուզու պիր մէքթուպ-տա, տիգգաթա շայան պաղը քէ-լամլար պուլունտուզունտան, Թէր-ճիւմէսին ճայիզ կէօրմիւշիւզ տիւր։

«Սէվկիւլիւ Պէլճէի։

«Թօրրէ տէլ Կրէգօ էհալիսի, Իթալեանին մէրհամէթինի տավէթ խլէսէ կէրէք տիր։ Իկէր պու ալէմ-տէ, միլէթճէ նարի զայրէթլէրին ույանմասը եախօտ ալէվլէնմէսինէ միւնասիպպիր վագթ վար իսէ օտախի անճագ պու վագթ տըր տէյտիլիր-իզ։ Իթալեա շիմալի էօյլէ պիր միւհ-թաշամ վագթտա պուլունմագտէ-պիր քի, քէնտի բօլիթիգասը թէմէլ-լէրի, անճագ քէնտի էհալիսինին մէ-վէտտէթի տատէրանէսի իւզէրինէ պինա գըլընմալը տըր։

«Թամա վէ Վէնէտիք—էսիրէ գըլ-գարընտաշտար, —քէնտիլէրինի, հիւք-մի Թահթալարընտա Թուլթանլարըն մէքրուհ քէնէշէլէրինտէն ազատ գըլ-մագ նէյէթինտէ պուլունան ասհա-պը էֆքեարը սէրպէսթիյէթին, աշգ ու մուհապպէթինի ճէլպ խլէմէքտէ տիրլէր։ Թօրրէ տէլ Կրէգօ, Թամա վէ Վէնէտիք գատար ճէրնաճագ պիր հալտէ տէյիլտիրլէր. զիրա, լա-

վայար վէ հարէքէթի արզաար, բաբ-բասլար վէ զալամլար հիւքմինաէն զուհուրե կէլէն մուսիպէթլէր գաատար մուսիպէթլէրի պատի օլամազ-լար։"

—Պու ատֆա Լիսպատա մալագօֆլու գաաբնին պիրիսի աթէշի չօգճա պիր օճաղան էօնիւնատէն, մալագօֆուն-ու գապարթարագ կէչէր իքէն, թա-պիաթիլէ աթէշ հավալանըգ, տահա զկյատե ալէվէնմիշ, վէ իւզէրինէ պիր գըզըլճըմ սըչյայարագ, եանըգ հէլաք օլմասընա սէպէպ օլմուշտուր։

Ֆիքիրճէ եախօտ ախլագճա իլէթլէր տախի, վիճուտճա իլէթ-լէրե պէնզէրլէր, եանի բէք գօլայ-լագլա կէլիրլէր իսէտե, պաղըլարը չօգ կիւճլիքլէր իլէ տէֆ օլունա-պիլիպ, վէ չօգլարը իսէ էճէլի պայիս օլուրլար։ Ամմէն ինսանլարա մանք-սուս բէք չօգ իլէթլէր վարաքըրլար, մէսէլա բաղչէ, շարապ, գահվէ, թէմպէքի, թիւթիւն, էնֆիյե վէ ապիրե, պունլարա վագթիյլէ ինսան-լար բէք գօլայլագլա գաբըլմըշլար ի-սէ տէ, չիմնի ֆէրաղաթ կէլինմէսի հատուէն զկյատե միւշքիլ օլմուշտուր։ Հաթթա, զէմանէմիզ միւէլլիֆլէրինե-տէն պիրիսի, հէր նասըլ իսէ վագ-թիյլէ պիր ատֆա ճինլէր վէ քէրիլէր իլէթինէ տիւշար օլասուզունատ 1862 սէնէսի քէմալէթի վէ մէհարէ-թի տախի շու իլէթի գաֆասընին իշինատէն չգարամատրգատան պաշգա, օղ մէլուն ճինլէր ըզգալ գաֆալարա արթըգ իսքեան իտէմէյէրէք, զէ-վալլընին խաւարեաղգաֆասընը պիր մէսքեան իտուպ, կիւն պէ կիւն եումուրթա պըրագարդլարընատան մէլուն եավրուլարը Օյուհրե նամ պուրճա գաատար եայըլմագատարարար։

Պունլարա էմմալ իլէթլէրին էն պիյիւքլէրի գաաբնար վէ գըզար իւզէրլէրինատէ կէօրիւլէ կէլմիշ, վէ տիւնեանին տիրարընա գաատար կէօ-դրիւլէճէք տիր։

Նիսման Թայիֆէսինատէ պուլու-նան իլէթլէրին սայրսը բէք չօգ օլ-տուզունատան, պիզէր պու տէֆալագ եալընդզ պիր Թանէսինի ֆէգաթ, էն-պիյիւ կիւնիւ, վէ Մալագօֆ գուլէ-սի գաատար վասիսինի պահս իտէլիմ։

Շու իլէթ, պիր գաչ սէնէատէն պէրու գաբըլար վէ գըզար շիշման-լաթարան, վէ էրքէքլէրի Թաճիզ իտէն Մալագօֆ նամ պիր նէվի ֆիս-Թան գաֆէսի տիր։

Պունատան չէնտ սէնէ ադատմ, միւԹէքէպպիրե գաաբնին պիրիսի, գարնընին շիշխինի, հէր քէստէն կիզ-լէմէք իչին պունու իճատ իլէտի. ֆէգաթ պու ճիւմլէ, տիւնեատէ հիչ պիր չէյ կիպլի գալամայաճաղընատան, էսքարը մէյատանէ ըզգալ իսէ տէ, պըրագարդը էսէրի իլէթ հալեա տէվամ իթմէքատէ տիր։ Շու իլէթին քանի ֆինէ չօգլար չալըշըրլար, ըսքին նաֆիլէ։ Գաաբն Թայիֆէսի հէր Թարաֆընը շիշիրէրէք քէնտիսին կիւ-զել կէօսթէրմէք իսթէր. ֆէգաթ քիմէ, էկէր գաբրլարա իսէ, իհթի-մալ սըր, եօգ էկէրչի էրքէքլէրե ի-սէ, էօյլէ պիր չիրքին հալի պէյէնէ-ճէք բէք աղ էրքէք պուլունապիլիր զանն իսէրիզ։ Ամէպա մալաքօֆուն կիւզելլիկի նէքէսինատէ տիր. էկէր շիշման եախօտ էթլիկէօսթէրմէսին-ատէ իսէ, նաֆիլէ, զիրա հէրքէս պիլիր քի, էն զկյատե զայիֆլէր տիր-լեր։ էն զկյատե գապարթըլը մալա-գօֆ կկյինէնլեր. եօգ էկէրչի Թա-պէն գաբրընլարընատա պուլունան շիշ-քինլիկի կիպլէմէք նկյէթիյլէ իսէ, տահա ֆէնա, զիրա պուխուսուս տա-խի տահա զկյատե էթրաֆըն շիւբ-հէսի արթմասընա պիր վէսիլէ վիր-մէքատե տիր։ Լիկէրչի, պիր մալագօֆ կկյէճէք գաատար պէնկինկիքլէրի վար իտուկին կէօսթէրմէք իչին իսէ, էն ֆագըրե գաատընլար տախի կկյին-մէքատե տիրլեր. ֆէգաթ ջու ֆարդ վարտըր քի, պաղը էվէրատե գաատն-լար, եախօտ մատամօպէլլեր, պէսլէմէ գըզարպ մալագօֆ կկյմէյէ իլին վիր-մէ տիքլերինատէն, քէնտիլերի հէր նէ գաատար պէսլէմէլերինատէն չիրքին օլ-սալար տախի, պարի հիչ տէյիլ իսէ, մալագօֆլարընն գապարթըսըլա ֆարդ օլունմագատե տիրլեր։ Լաքին խայր, մալագօֆ հագգընատա գաաբն-լար իւզէրինատե կէօրիւլէն հէվէս վէ զայրէթ, պունլարընն հիչ պիրիսի-նե մէպնի օլմայուպ, պէլքի, հէվա-լանմագ նկյէթինե մէպնի օլմալը. լաքին օլ վագըթատա էրքէքլէրին բէք շաչգըն պուլունմասը լազըմ կէլիր, չունքի սըգը սրգըա բանթալընլար կկյէրէք հավալանաճագ մալագօֆլար-տան մահրում գալմագատե տիրլեր։ Լքի գըզ եախօտ լքի գաաբն պիր ա-բայա կէլմիմի, Խսթանպօլսօգագ վէ չարշըլարընատա, գապլումպաղա կի-պի, էրքէքլէրին պիւզիւլէրէք կէղմե-լերի իճապ իթմէքատե տիր. իլա պիր վաքօրա կիրիլմի մի, պիր մալագօֆ-լու գաաբնին բահաթ օթուրմասընա միւսաատե իթմէք իչին, պէշ ալթը էրքէք այագտա տուրմալը. զիրա, գաաբնին կիւզելլիկի մալագօֆ սայե-սինատե տիր. եօգսա գօճասը, եա-խօտ սէվկիւլիւսիւ պէյէնմէղ։ Լէր-շու Մալագօֆ գալդըպ, եէնի պիր պաշգա մօտա չըգտըրընն կէօրիւր ի-սէք, քէնտիմիզի պաշգա պիր կիւ-նէ տահա նայիլ օլմուշ սայմալըսրզ։

Հէլէ շունա թէշէքքիւր իթմէ-լիկիզ քի, ճէնապը Ամֆէրինէնատէ հաղ-ըէթլէրի, գարըլարը խալգ պույուր-տուգլարը վագըթատա, էրքէքլերե նիսպէթլէ ալէսսէվիյե պէյլարընը գըսսա խալգ խլէմիշ տիր. եօգսա շիմնի պէյլարըտա ուզուն օլմուշ օլ-սա իտի, Թապիյաթիյլէ մալագօֆ-լարընն գապարթըսընատա թէնասիպ արամաղա չըգըշարագ, տահա զկյա-տե գապարաճագլարընատան, սօգագ-լարըմզատան կէչէմէզ օլտուգտան պաշգա, էվէրիմիզ վէ սօգագ գա-բուլարըմըզ տախի տար կէլէճէքտի։

ԱՕԳՈՒՅՑԻՆ

Տիւնեատե պիյիւք իշլէրին ան-ճագ ԸնկերուԹիւնլար սայէսինատե իճրա օլունապիլէճէկի, հագգը զա-Թինատե կիւնէշ կիպի աշքեար օլուպ, վէ միլլէթիմիզ տախի եավաշ եավաշ շու մուհասսէնաթընն գատր ու գըս-մէթին ֆէհմ իտէրէք, բէք չօգ ԸնկերուԹիւնլար Թէշքիլինե Թէշէպ-պիւս իթմէքատե տիր։

Հէր շէյ քիւշիւքատէն պաշլար, վէ հէր իճրանընն էվվէլինատե գուսուր վէ էքսիք օլմայուպ, իլա կիթիքճէ քէսպի քէմալէթ իտէր։

Միլլէթիմիզատե շիմնիյէ գատար ԸնկերուԹիւնլար մարիֆէթիյիլէ ագ-ճէլէր Թօբլանըրլըպ, մէքԹէպ եաբ-ըրըրմըշ վէ գայրըրմըշ իսէտե, գա-տիմի պիր կէլիր բէյտա օլունտուգ-տան սօնրա, մէքԹէպլէր ինչա վէ քիւշատընա ըզգըշըմագ ագըպէթ-էնտիշիկինե լայըգլըլա ռիայէթ օ-ըունմատըզընատան, ԸնկերուԹիւնլա-ըընն էքսէրիսի միւրատաթը խայրիյէ-լէրինե նայիլ օլամամըշար տըր։ Հալ պու քի շիմտիլէրատե միլլէթիմիզ շու խուսուսատա տախի թէճրիպէ սահիպի օլարագ, մէքԹէպլէր իտա-ըէսինե տայիր, գատիմի կէլիրէր բէյ-տա իթմէք նկյէթիյիլէ ԸնկերուԹիւն-լար թէշքիլինե միւրաճաաթ իթ-մէքատե տիրլեր։

Շու նկյէթի խայրիյէնին պիր մի-սալի տախի Պալատ էհալիսի իւզէ-րինատե կէօրիւլմէքատե օլուզունատան, վէ պու կիւնլէրատե պիր սէնէլիք հի-սատպարընը ումումէն միլլէթիմիզէ իլանլար նէշրիյէ պէյան իթմիշ պու-լունտուգլարընատան, մա թէշէքքիւր իլանընա միւսարաաթ իտէրիզ։

Մէգքիւր ԸնկերուԹիւնուն խսմի Յողովրդասէր օլուպ, նկյէթի տէօրթ սէնէ միւԹէմատիէն պիր սէրմայէ բէյտա իթմէյէ չալըշըրգատան սօնրա.

Պալատ մեքթեպինե մուտքէն իմ. մէջ օլտուղտն հալտէ, 1861 սեպտեմբեր յունվար պիրինտէն դեկտեբեր օ. թուզ պիրինե գատար տէվամ վէ 13 պին ղուրուշտան զիյատե փարայէ մալիք օլմուշ տուր։

Յաղվերդասէր ընկերութիւնուն մահի հալին 21 ինտե տարեդարձ ղի. նէթի իճրա օլունարագ, 150 նէ ֆէր գանար ազա Հազար ծուլունմուշ, վէ իքի ատետ միւէսսիր նուրթգլար օգունարագ, ճիւմլէնին պատիի մէմ. նունիյէթինտէն պուլունմուշ տուր։

Էվվլի մէզուրտե օգունան նուրթգլարտան պիրիսինի հէմշէրիլիղտէն Պ. Սկրտիչ Գ. Խասեան օգումուշ օլտուղուն, պիրնաղ ուղունճա օլտուղու սէպէպինտէն, եէրիմիզին միւսաատէ իսէ մէյէճէ կինե մէսնի տերճինտէն սարֆը նազարէ մէճբուրիյէթիմիզ էսէֆիյէ պէրապէր պէյան իսէրիզ։

Յաղվերդասէր ընկերութիւնուն շու նիւէթի խայրիյէ Վէ մերզուպէսինտէն պաշգա, միլէթիմիզ Ղազէթա վէ բիսալէլէրի վէ խանյլիճէ քիթապ պուլունտուղտ հալտէ պիր ընթերցարան տախի քիւշատինէ նատիլ օլմուշ, վէ ազ կիւնտէն յարղու իսէնէր իչին փարասրզ տէրս վիրմէկէ տախի միզպաշկրէթ իմմէք իւզրէ պուլունտուգլարընտան, ումուսէն միլէթիմիզին հէր վէճհիլէ թէշվիգալթ ու թէրղիպաթ վէ շիւքրանիյէթինի շայէսատէ պուլունմագտէ օլտուղուն ասա ինքեար իսէ. նիյէթինի շայէսատէ պուլունմագտէ օլտուղուն ասա ինքեար իսէ. մէյիզ։

— Սիւնդտիմիզին 54 նիւսխէսինտէ Գեյսէրիյէտե պիր գըզլար մէքթէպի աչըլմագ իւզրէ, Ազատեան ընկերութիւն իմմիյէ պիր ընկերութիւն թէշքիլ գըլընարագ, զէվամը խայրխահանտէն 54450 ղուրուշ թօքլանտըղըն պիլտիրմիշ իսէք. իշթէ պուտէֆա սայիր զէվամը խայրխահան թարաֆընտան մէղքիւր ընկերութիւնա իհսան օլունան մէպալիղի տախի պէյան իթտիքտէն սօնրա, եաղընտա, Ազատեան ընկերութիւնուն շիմտիյէ գատար վուգու պուլան հիսապընը տախի իլան իսէճէկիմիզ էմէլին տախի այան իսէրիզ։

Յակոբ աղա Պէյրեան	ղուրուշ 2500
Յ. Ղ. Պ.	2000
Հաճի Սերոբէ աղա Կիւլպէկեան	2000
Բ. Ա. Ն. աղա Շահպազեան	1500
Հաճի Գէորգ աղա Պօտոսեան	1500
Հաճի Կարապետ աղա Ճամճեան	1000
Մարտիրոս աղա Հաճիեան	1000
Յ. Գ.	1000
Պ. Կ. Մ.	1000
Մուրատիկ աղա Ղազարեան	750
Պետրոս աղա Թրզնագեան	750
Ն. Ս. Խ. Օ.	700
Թորոս աղա Կիւլպէկեան	550
Աբէլ աղա Կիւլպէկեան	500
Գուլիզար աղա Նազարեան	500
Դանիել աղա Մարկոսով	500
Կարապետ աղա Շահպազեան	500
Յարութիւն աղա Թրզնագեան	500
Հաճի Յովհաննէս աղա Մըգճափքեան	500
Յովհաննէս աղա Քէչիկեան	500
Սարգիս աղա մահտեսի Աբրահամ Մանուկեան	500
Հաճի Սերոբէ աղա Քէահէաեան	400
Մերիկերիս աղա Թորոսեան	300
Ահարօն աղա Խոթանպօղլուեան	250
Մարտիրոս աղա վարժապետեան	250
Յակոբ աղա Թաթլեան	250
Պիր խայրիսահ	250
Մէսրովպ աղա Անուխեան	200
Պիր գաշ խայրիսահ զէվամ	180
Գէորգ աղա Պէտրոս գալֆեան	100
Թորոս աղա Մինասեան	100
Տագէս աղա Կարապետեան	100
Սկրտիչ աղա Պէնտէրլեան	80
Պապիկ աղա Գ. Գալշինոֆ	80
Սերոբէ աղա Փափազեան	50
Գրիգոր աղա Ֆինճանճեան	40
Յովհաննէս աղա Եաղճեան	20
	22900

— Շու տարիսէքի Իրմէնիճէ մէքթուպին թապ ու նէշրի թարաֆը. մըզտան թալեպ օլունմուշ օլմաղին, մէսուլիյէթին ասհապը իմզայէ պըրագարագ պէյան իսէրիզ։

Մէծարգոյ խմբագիր Մինասի Երճիյան

Տարդօղատ լրագրոյ. Կ. Պոլիս 24 յունվար 1862.

Մասիսի խմբագիրը իւր 518 թուով Նկարագիր ազգից Երուսաղէմի Լայն մակագրով գրքին առթիւը Մէճմուայի մէջ հրատարակած մեր երկու նամակներուն վրայօք խրին խորհրդածութեամբ փաղ մը էօսդոզ երկար յօդուած մը հրատարակած էր հանդերձ Սէյլուիէյային երկարագ ծիծաղաշարժ նամակաւը։ Սոյն յօդուածը թէպէտ ինքնին անարգ և անարժան պատասխանելու, բայց իր մէջ մեր պատուոյն դէմ ծանր և անվայել խօսքեր պարունակելուն համար, ստիպեց զմեզ որ նորին հեղինակին բերանը կարկելու շատ պատասխան մը գրենք։ Պատասխանը գրեցինք և քանի մը օր առաջ դարձեալ Մէճմուային դրկեցինք. սակայն Մէճմուայի Աւրժանապատիւ խմբագրին գործակիցը ըստ իւրում խոստմանութեան Մասիսի անդր դէնքերէն երկնչելով, չընդունեց և ետ դարձուց պատասխանը։ Ինչպէս որ մի և նոյն պատճառաւ չէ ընդուներ Մասիսի խմբագրին դէմ գրուած և հրատարակութեան համար դրկուած մեկ ուրիշ նամակ մ՚ալ։ Թերևս կուզենք մեր պատասխանը զատ տետրակով հրատարակել, զայն ապագային ինքզքեզ վերարերեալ տետրակներու և յայտարարութիւններու հրատարակութենից հետ. մարդկանց դրուած ըլլալուն պատճառաւ արդէն ցինք առ այժմ ետ թաղուլ դայն։

Հոգ չէ քիչ մը կ՚սպասենք և Մասիսի խմբագրին թաղ մէնի առնելիքը ըլլայ. . . .

Կ՚ինդրենք, Մէծարգոյ խմբագիր, ընդունել մեր այս փոքրիկ ծանուցումը ի հրատարակութիւն Ձեր ազգօգուտ լրագրոյն մէջ։

(Ստորագրութիւնք) Պ. Գաբրիելեան.
Յ. Ղ. Պարսիղանեան.
Գ. Պարսիղանեան.
Յարութիւն Փաքազեան.

— Տէր Գրիգոր Հայր Աշճեանցն, Իշխան Ռաչնորդու Սահեան Արպիսկոպոս հաղորդելիներին էմրէրի իւզրէ տիւն սապահ քիլիսէտե փիլոն ալմասը ճէօմասթը պայիսի թահրիքի օլմաղին, 50 նէ ֆէրտէն միւթէճավուզ պիր ճէմիյէթ թաղական խորհուրդա կէլիպ, պունտան ապտէմ, Տէր Յովհաննէս Հայր Հիւնքեարպէյէն տիեան իմզասըլա, մէղքիւր թաղական խորհուրդա վէրիլմիշ օլան թահրիրաթըն իմզասընն խատատէ Տէր Գրիգոր Հայր ալչյինտէ տամամը պուլունարագ, քիլիսէտե գապուլ օլունմամասընա սապիր թէշէբքի վէ կիւրիւլթիւլէր իլլի մէլէրինէ ամպին, թաղական խորհուրդ թարաֆընտան Խաժթիքիանէյէ պիր բողչ եաղըլարագ և մէտուլյէթին միւտիրէյ Սահեփան Արքաղան հալալ թէրինին իւզէրինէ պրագրմասընա մէճբուր օլունմուշ օլտուղուն, վէ պու սապահ իսէ, Տէր Գրիգոր Հայրը խաթէյէնլէրտէն եիկիրմի գատար, վէ իչլերինտէ սօքալարը տախի պուլունտուզու հալտէ։։։. երկրմի գատար քէսան, վէ խաթէմէյէնլէրտէն տախի խայլիճէ քէսան քիլիսէ տէրուենտե պիր գրլ ու գալի սէպէպիյէթէ, տուտարարն թէվրէֆ օլունմասընը մուճիպ օլտուգլարդն, էսէֆ իւզրէ պէյանտէն սօնրա, պու կիւն էթրաֆտա շու մուսիպէնթէնկիզ վուգուաթ թէվրաթուր պուլարագ, էսկի գաբանմըշ օլան եարալարը էենիտէն պաշ կէսմէթէրէք, եարը սապահ եինե էվվէլքի ոչղունտուղուգլարը ղուհուրա կէլէ մէսի շիւբհէտէն պուլունմաղին, Միլէթիմիզին իտարէսինե գաբըլանլար թարաֆլարընտան, լաղամ կէլէն տիգդամը քեամիլ վէ թէտարիրաթը հասէնէյէ միւտարատ օլունմասը էլզէմիյէթի ճէզիզանէ իսթար օլուշիւր։

— Պունտան էճնա մահ ադտէմ, Գէյօղլու Նարեկեան վարժարանին մէրճանիմի իսթիհանը իճրա գէլընարագտա, իլլի ըէսիմէ խրամէթ իսէն շակիրտանին իչինտէն, Պ. Ինգրանիկ Պետրոսեանին, ճէքմիշ օլտուղու Հայկ Նախահայրըմըզին ըէսիմի, հաղբը պուլունան զէվամը էհլի տիգդաթին շայանը թահսինինտէն պուլունմուշ իսի։

Շուկիրտի մէրգումմ քէնտի ըէֆիգէրինտէն ֆագըր ու պիւլայէ պուլունարագտա պիր մուճէնէթ օլմագ նէյէթի խայրիյէսիյէ, մէղքիւր ըէսիմի տահա լայնգէք սուրէթտէ թաշ իւզերինէ ճէքմիշ, վէ մէքթէպի մէզգուրուն մնաքինասըլա թապ օլունմուշ օլտուղունտան, գընմէթինտէն թէրբաքիւմ իսէճէք մէպլաղ, մէրգումուն նէյէթի խայրիյէսի իւզրէ իսթիմալ օլունմագ, վէ սատէսի 10 ար, վէ էթրաֆը եաղարզըսը 20 ճէր ղուրուշա օլմագ իւզրէ, կէրեք Պէյօղլու քիլիսէսի մումզուզունտա, վէ կէրեք քիթապճը Յարութիւն աղա Մարգարեանին օտասընտա, Ընթերցասիրաց թանգարանտա վէ քիթապճը Պաղտասար աղանն տիւքքեանընտա սաթըմագտէ պուլունմագտէ պիր։

ՄԻՒԼԼԻՓԻ ԴԱՂԷԹԱ
ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ԴԱՂԱԹԱՏԱ ԵՐՄԵՆԻ ՓԻԼԻՍԵՍԻ ՍՕԳԱՏԸ ԴՈՒՄԷՐՈ 17
Ց. ՄԻՒՀԷՆՏԻՍԵԱՆԸՆ ԹՍՊԽՍՆԵՍԻՆՏԷ